

Särtryck ur

CJP NYHETSREV

Nr 47:6 Juni 2009

DE BEVINGADE

av Hillevi Furtenback

Kaarina Launo är konstnär och skapar sina verk av naturmaterial. Hon inspireras ofta av dikter och myter. I samband med invigningen den 8 mars 2008 av hennes utställning "Bevingade" i Österbymo, Ydre kommun, Östergötland, höll Hillevi Furtenback, dipl drömcoach IDP, nedanstående föredrag.

Hillevi Furtenback är dipl drömcoach IDP med praktik i Solna och Helsingfors. Hon har tidigare arbetat som organisationskonsult och internationell projektledare med inriktning på multikulturella frågor.

Vi lever vårt liv i brännpunkten av vår inre verklighet och världen omkring oss. Vi uppfattar omgivningen med våra sinnen, behandlar företeelserna i vårt psyke, medvetet och omedvetet, i vaket tillstånd och i drömmen.

Drömmandet, som konsten, är en gestaltning av en psykisk process, som bidrar till att bygga upp vår verklighet. Båda talar till oss i metaforer och symboler, upphäver tiden, lyfter fram något. Men detta "något" som förs fram är samtidigt mångtydigt och gåtfullt.

I sin utställning "Bevingade" har Kaarina Launo konkretiserat visioner, gett dem form, förverkligat något som från början funnits inom henne latent, som möjligheter, potentialer. Det har tagit henne tid, det har kostat henne möda att nå ut med det som först kanske bara var ett intryck från en förbiilande stund. Mötet med Det Bevingade blev kvar hos henne, bearbetades både omedvetet och medvetet.

På samma sätt som mytens hjälte hemför sin skatt efter prövningar och vedermödor till allas glädje, ger oss konstnären sin skapelse, sin gestaltade vision. En människa ser något, hör något, möter någon eller något, som träffar henne, berör henne, lämnar spår hos henne. Spåren blir kvar som frön, som gror och processas i det omedvetna. Det omedvetna tar hand om minnesspårerna efter upplevelsen, pro-

cessar dem i sin egen takt, sin egen tid, utom räckhåll för det medvetna jaget. Så en dag är processen fullbordad och gestaltningen stiger upp över medvetandets tröskel, klar att få ett uttryck och ta sin plats i världen. Det är det medvetna jagets uppgift att kritiskt granska och förverkliga det omedvetnas alster.

För några decennier sedan i en klosterträdgård i Österrike träffades Kaarina av Rilkes ord: "Ich spanne meine Schwingen aus/Jag breder ut mina vingar". Den bevingade varelsen, diktaren, en ängel eller en fågel, lever sitt liv hos konstnären. Rilkes bevingade varelse har haft sällskap av andra bevingade, med den stora fågeln, den mäktiga örnen i Kalevala, fornfinnarnas mytologi.

Kalevalas hjälte Väinämöinen föds av luftens mö. Han är son till vind och vatten, gammal

redan när han föds. I trettio år har luftens mö burit honom, vaggad av havet. Åtta år förgår från födseln tills Väinämöinen går upp på land. Det första han gör är att hjälpa Sampsas Pelttervoinen att plantera en ek. Eken växer sig så stor att den skymmer hela himlen och solens ljus. Då stiger en liten man upp ur havet och fäller eken. En skog växer upp, men det finns ingen plats för gröda.

Väinämöinen fäller skogen för att kunna så en åker. Han fäller inte alla träd, han lämnar kvar en björk för himlens fåglar. Örnen bygger bo i trädet och ger Väinämöinen den eld han behöver. Örnen, en rovfågel, hjälper Väinämöinen, som haft omsorg om alla luftens fåglar.

Väinämöinen är berömd för sin kunnighet och det väcker Joukahainens konkurrenslust och avund. De tävlar och det visar sig att Väinä-

*Ikaros 1
(naturskulptur av Kaarina Launo)*

CJP NYHETSREV

ISSN 1652-2125

Utges av CJP Centrum för Jungiansk Psykologi AB två ggr/år (juni och december). Upplaga 5.000. Ansv. utgivare: Gunlög Raihle.

möinen är hans överman. Då utmanar Joukahainen honom på duell med svärd. Utmaningen gör Väinämöinen vred och i sin ilska sjunger han Joukahainen ner i ett kärr. För att blika Väinämöinen och rädda sitt liv lovar Joukahainen honom sin vackra syster Aino till maka. Inför utsikten att få den vackra Aino till maka låter Väinämöinen honom komma upp ur kärret.

Men Joukahainen kan inte glömma sin förnedring. Han lägger sig i bakhåll för Väinämöinen, som rider fram längs stranden. To-

”Gestaltningen av omedvetna innehåll, transformationen av rå psykisk, emotionell energi till symboliska uttryck, är en förutsättning för psykisk hälsa.”

E. Nisser

mas Tranströmer diktar om händelserna i Kalevalas sjätte runosång:

Men i sin forntid färdas Väinämöinen på havsvidd gnistrande i forntidsljus. Han rider. Hästens hovar blir ej våta.

Joukahainen skjuter en pil som träffar hästen.

En död sekund när hästen styvnar tvärt Och remnar över vattenlinjen som Ett blåmoln under åskans känslspröt.

Och Väinämöinen störtar tungt i havet ...

Där yter han omkring i nio dygn och begråter sitt öde.

Men på sitt forntidshav drev Väinämöinen ruskad i krabbsjöns vante eller utsträckt i stiltjens spegelvärld där fåglarna förstorades. Och ur ett spillfrö, långt från land vid havets ände växande ur vågor, ur en dimbank sköt det upp: ett väldigt träd med fjällig stam och blad helt genomskinliga och bakom dem avlägsna solars fyllda vita segel gled fram i trance. Och redan lyfter örnen.

Örnen tar honom på ryggen, för honom till Pohjolas stränder och lägger ner honom. Där ligger den sårade hjälten ”med tovigt hår och slitet skägg”, som det sägs i runosången, och han gråter och klagar. Efter tre dygn räddas han av Louhi, Pohjolas glestandade härskarinna.

Väinämöinen provas av sorger, han söker sig förgäves en brud, han faller offer för fienders ränker, han hugger sig med yxan i knäet så illa att han nästan förblöder. Örnen, den stora fågeln, både hotar honom och hjälper honom. Hjälten genomgår många provningar innan han kan bygga sin kantele och blir så skick-

lig att han förtrollar både människor och djur med sitt strängaspel. Örnen hör honom spela, lämnar sitt bo och kommer för att lyssna. Även solen och månen sänker sig ner från himlen för att tjasas av Väinämöinens spel.

Lemminkäinen, en annan av Kalevalas hjältar, dödas och hackas i bitar av sina fiender. De sönderhackade kroppsdelarna kastas i Tuonela, döds oden. Hans mor harvar upp hans kropp med en kratta, fogar ihop delarna. En fågel hjälper henne att göra Lemminkäinen hel och levande på nytt. Lika dumdristig som tidigare går han sedan tillsammans med Väinämöinen mot nya äventyr.

En annan bevingad varelse, Ikaros, från den grekiska mytologin, känner sig som Solens jämlike och yger så högt att solens värme smälter det vax som håller ihop hans konstgjorda vingar. Han störtar mot sin undergång i Egeiska havet. Ikaros far, Daidalos, säger om sin son:

Jag älskade honom och jag försökte förstå honom. Jag vet att han aldrig älskade mig utan bara den gud, som han samtidigt utmanade och trotsade.

Ikaros känner inte sin begränsning och störtar i fördärvet.

I myternas och sagornas värld genomgår hjälten provningar, får hjälp i nödens stund och vinner slutligen en skatt. Sedan måste den erövrade skatten förvaltas på ett konstruktivt sätt, utan att egoistiska behov tar över. Det är den återstående provningen för hjälten, när han gått igenom alla vedermoder.

Allt kan hända i myter och sagor. Berättelserna är fjärran från vardagsverkligheten. Samma mångskiftande verklighet, förlöst från logiken, som i myterna, finns i våra drömmar. Medan vi drömmer förefaller drömmen verklig. När vi vaknar kan drömmen te sig absurd och obegriplig.

Vi drömmer varje natt. Vi minns inte alltid våra drömmar när morgonen gryr. I drömmen är tids- och rumsdimensionen upphävd, logik och kausalitet frånvarande. Medvetandet är till stor del bortkopplat. Hjärnan bearbetar information utifrån omvärlden och inifrån det egna psyket.

Under sömnens drömperioder höjs blodtrycket, pulsen ökar, andningsfrekvensen ökar och ögonen rör sig snabbt under slutna ögonlock. Ögonens snabba rörelser, *rapid eye movement*, gav namn åt den s.k. REM-sönnen under vilken vi drömmer. Under drömmandet är den elektriska aktiviteten i hjärnan högre än när vi är vakna.

Under en natts sömn hinner vi drömma 4-5 gånger. Den första drömperioden varar kanske bara några minuter, den sista drömperioden på morgonen just innan vi vaknar kan vara upp till en timme.

I sönnen är musklerna, det motoriska systemet bortkopplat, men inte den mentala representationen av muskel- och kroppsrorelserna. Därför kan vi drömma att vi springer, yger, simmar, rör oss på olika sätt i drömmarna. Den här föreställningsförmågan vi har är grunden för mentala träningsprogram inom idrotten.

Föreställningsförmågan använder vi i både va-

ket tillstånd och i sönnen när vi drömmer. Vi använder den medvetet och vi använder den i vårt omedvetna liv, som det gestaltas i våra drömmar. Den omedvetna delen av vårt psyke är mycket större än den medvetna delen av vårt psyke. Det är ur det omedvetna vår kreativitet och vår energi ödar fram.

Drömmarna är bron mellan det medvetna och det omedvetna, ”Kungsvägen till det omedvetna” sade Freud och andra före honom. Drömmarna är inte medvetna skapelser. utan det mest genuina individuella uttrycket för det omedvetna. De är symboliska representationer av vad som pågår i vårt omedvetna psyke, för det som ligger utom räckhåll för det medvetna jaget.

Att förstå sina drömmar är inte lätt. Vi är inte vana vid drömmarnas symbolspråk. Drömmarna liksom myterna kombinerar oförenliga element, drömjaget bryr sig inte om logik, om orsak och verkan.

Ändå har drömmarna sig egen logik. Drömmen talar om något som strävar upp mot medvetandet. Drömmen talar aldrig om det vi vet utan om det vi inte vet och som det kanske vore bra för oss att bli medvetna om. Genom fokusering på våra drömmar kan vi bli medvetna om sådant som hjälper oss att bättre hantera vår situation i vårt vardagliga liv. Vårt liv utspelas ju i brännpunkten av vår inre verklighet och den omvärld i vilken vi befinner oss.

Vi föds med en uppsättning potentialer, allmänmänskliga och individuella. Vi växer upp, präglas av vår omgivning. Hur vi upplever det som händer oss beror mycket på vår personlighet, vår individuella genetiska uppsättning.

Drömmarna ger den mest oförfalskade bilden av vår inre verklighet. I drömmen finns vårt liv, det som varit, det som är och dess framtidsmöjligheter. Den lineära tidsaspekten är

”Drömmarna ger den mest oförfalskade bilden av vår inre verklighet. I drömmen finns vårt liv, det som varit, det som är och dess framtidsmöjligheter. Den lineära tidsaspekten är upphävd, allt är nu och hela minnesbanken är öppen.”

upphävd, allt är nu och hela minnesbanken är öppen.

Varje människa är unik och varje människa har sitt eget drömspråk. En dröm tillhör drömmaren och kan inte tydas med hjälp av drömllexikon. Förståelsen av drömmens innebörd måste få växa fram hos drömmaren själv. Som drömcoach kan jag hjälpa drömmaren med hantverket så att drömmaren får en rimlig chans att förstå vad drömmen handlar om.

Att arbeta med sina drömmar kräver tålmod. Drömmens mening brukar inte uppenbaras

utan ansträngning. Om vi tror att vi direkt förstår en dröm är vi vanligen fel ute. Drömmarna handlar ofta om sådant vi försummat eller absolut inte vill veta av i den vakna tillvaron. Drömmen formuleras av det omedvetna i en mer och mer dramatisk form ju längre vakenjagets motstånd mot drömmens budskap varar. Ju hemskare dröm, desto angelägnare budskap.

Vi föds med potentialer som i större eller mindre grad gör sig påminda under vår levnad för att bli förverkligade, d.v.s. införlivade i vår medvetna tillvaro. Det i vårt inre som vill fram i ljuset kallar på oss inte minst genom våra drömmar. Som hjälten i sagor och myter måste vi lystra till kallelsen, bege oss ut i det okända, gå igenom vedermödor, riskera att gå under, och kanske, kanske finner vi vår skatt.

Det omedvetnas processer kan inte påskynas. Hjältens resa och konstnärens skapande tar sin tid. Den stora fågeln, örnen, byggde sitt bo i Kaarinas sinne. Rilkes förfärande änglar, *"jeder Engel ist schrecklich"*, dröjde sig kvar. Efter årtionden steg de fram i ljuset. De Bevingade hade funnit sin gestalt.

Hillevi Furtenback

Centrum för Jungiansk Psykologi AB

Vintervägen 29, S-169 54 Solna. Tel/fax 08-83 07 00